

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/355/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115222478
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2016:8115222478.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bajkalská 30, Bratislava, IČO: 31335004, p r o t i žalovaným: 1. C. U., T.. X.X.XXXX, H. W., T. G.. I. XXX/XX a 2. Z. U., T.. XX.X.XXXX, H. W., T. G.. I. XXX/XX, o zaplatenie 24.942,89 Eur a prísl. takto

rozhodol:

Žalovaní v 1. a 2.rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 24.663,89 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 23.636,19 Eur od 10.7.2015 do zaplatenia, to všetko v mesačných splátkach po 130 Eur počnúc mesiacom júlom 2016 pod následkom straty výhody splátok.

Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca žalobou zo dňa 27.8.2015 sa domáhal voči žalovaným zaplatenia sumy 24.942,89 Eur so zmluvným úrokom vo výške 6,69% p.a. zo sumy 23.636,19 Eur od 10.7.2015 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5% p.a. za to isté obdobie, ale zo sumy 24.942,89 Eur. Nárok uplatnil zo zmluvy o stavebnom sporení a zmluvy o medziúvere, ktorou žalovaným bol poskytnutý medziúver 25.000 Eur. Keďže žalovaní úver riadne nespĺcali, listom zo dňa 9.7.2015 bola vyhlásená jeho mimoriadna splatnosť.

Žalovaní sa k výške dlhu nevedeli vyjadriť. Poukázali však na to, že zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky pokiaľ ide o poplatky, čo bližšie nezdôvodnili a že je potrebné posúdiť, či má náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch. K výške svojho dlhu sa nevedeli vyjadriť. Uviedli, že z úveru im bol stiahnutý poplatok za poskytnutie úveru, ktorého prevažná časť išla na úhradu ich predchádzajúceho úveru z VÚB. Nesúhlasili so zaúčtovaním poplatkov za upomienky, ktoré im nikdy neboli doručené. Poukázali na svoju zlú sociálnu situáciu a žiadali o povolenie mesačných splátok vo výške 130 Eur. Žalovaný v 1.rade je nezamestnaný od septembra minulého roku, je evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie, ale nemá žiadny príjem. Žalovaná v 2.rade je na rodičovskej dovolenke a dostáva len rodičovský príspevok 203 Eur mesačne a k tomu rodinné prídavky okolo 70 Eur mesačne. Obaja majú 3 maloleté deti vo veku 11, 6 a 3 roky. Vlastnia byt na hypotéku, ktorú splácajú po 170 Eur mesačne. Len za inkaso uhrádzajú takmer 300 Eur mesačne. Navyše splácajú ďalšie štyri menšie úvery, každý z nich sumou okolo 10 až 15 Eur mesačne. Platia tiež za leasing auta každý mesiac 172 Eur a za materskú škôlku okolo 30 až 40 Eur mesačne. Vzhľadom na tieto ich pomery im finančne pomáhajú ich príbuzní.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, zmluvou o medziúvere a stavebnom - spotrebiteľskom úvere, oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 9.7.2015 s doručenkami, výpisom

z účtu, všeobecnými podmienkami pre stavebné sporenie, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

Dňa 8.3.2012 bola uzavretá formulárová zmluva medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými ako dlžníkmi o medziúvere a stavebnom - spotrebiteľskom úvere. Úver bol poskytnutý vo výške 25.000 Eur, dlžník sa zaviazal zaplatiť celkovo 56.965,70 Eur. Dohodnutá bola úroková sadzba 3,69% p.a. pre prvý rok, pre druhý až piaty rok 6,69% p.a. Mesačná splátka úrokov z medziúveru pre prvý rok bola vo výške 76,88 Eur, od druhého roka po 139,38 Eur, celkové malo ísť o 206 splátok. Konečná splatnosť medziúveru bola stanovená 31.1.2038. V zmluve je uvedené aj RPMN vo výške 6,75% a priemerná hodnota RPMN 20,40%.

V zmluve bolo dohodnuté, že po pridelení cieľovej sumy a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok sa medziúver zmení na stavebný úver vo výške cca 15.247,40 Eur. Presnú výšku úveru bude tvoriť rozdiel cieľovej sumy a nasporenej sumy. Výška mesačného vkladu na stavebné sporenie pritom činila 40Eur. Ďalej v čl. II zmluvy bolo dohodnuté, že do pridelenia cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení sa dlžník zaväzuje splácať úroky z medziúveru a poukazovať pravidelne mesačný vklad až do pridelenia cieľovej sumy.

Prílohami zmluvy sú aj amortizačná tabuľka (príloha č. 1), ktorá predstavuje prehľad o výške jednotlivých splátok, lehotách a podmienkach splácania istiny, úrokov a súvisiacich poplatkov a príloha č. 2, ktorá obsahuje predpoklady použité na výpočet RPMN.

V zmluve je zmienka aj o poplatku za spracovanie úveru a za vedenie účtu, nie je však uvedená ich výška, len odkaz na sadzobník poplatkov. Iné poplatky v zmluve už spomínané nie sú.

Podľa VOP v čl. XIX. v bode 2a ak je stavebný sporiteľ v omeškaní s viac než dvoma splátkami alebo jednou splátkou dlhšie ako 3 mesiace môže stavebná sporiteľňa jednostranne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru t.j. požadovať splatenie pohľadávky zo zmluvy o úvere pred termínom konečnej splatnosti úveru a stavebný sporiteľ je povinný splatiť pohľadávku v lehote, ktorú určí stavebná sporiteľňa v oznámení o mimoriadnej splatnosti úveru.

Žalovaní úver prestali splácať v októbri 2014, neskôr uhradili poslednú splátku v decembri 2014. Celkovo zaplatili 3.650,78 Eur podľa výpisu z účtu (č.l. 19). Z neho vyplýva aj to, že žalobca hneď pri poskytnutí úveru zrazil poplatok za spracovanie zmluvy vo výške 130 Eur, takže v skutočnosti žalovaným poukázal len sumu 24.870 Eur. Účtoval si aj poplatky za vedenie účtu a to v roku 2012 vo výške 25 Eur, v roku 2013 vo výške 29 Eur, štyri poplatky za upomienky po 15 Eur, v tej istej výške účtoval aj poplatok za individuálne riešenie omeškaných splátok a za zmenu splátkového plánu si vyúčtoval 20 Eur.

V dôsledku nesplácania úveru žalobca najprv listom z 2.6.2015 upozornil žalovaných na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru a následne listom zo dňa 9.7.2015 vyhlásil ku dňu 9.7.2015 mimoriadnu splatnosť úveru a zároveň vyzval žalovaných na úhradu dlžnej sumy vo výške 24.942,89 Eur. Tieto listy boli žalovaným doručené dňa 13.7.2015 ako to vyplýva z pripojených doručeníek.

Podľa výpisu z účtu medziúveru, istina je 23.636,19 Eur, nezaplatené poplatky a úroky 1306,70 Eur a celková dlžná suma 24.942,89 Eur.

Zmluva o stavebnom sporení je upravená zákonom č. 310/1992 Z.z. o stavebnom sporení.

Zároveň však nepochybne ide o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a násl. Občianskeho zákonníka.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých

účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Neprijateľné zmluvné podmienky sú demonštratívne uvedené v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a medzi nimi pod písm. v/ je uvedená zmluvná podmienka, ktorá požaduje od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Súd vykonal ex offio kontrolu zmluvných podmienok za účelom posúdenia toho, či zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka, pričom konštatoval, že v samotnej zmluve sa uvádza len povinnosť platiť poplatok za vedenie účtu a za spracovanie zmluvy, aj to bez uvedenia výšky príslušných poplatkov. Súd tieto, ale aj ďalšie poplatky, ktoré žalobca účtoval žalovaným, vyhodnotil ako neprijateľné zmluvné podmienky. Súd pritom dospel k záveru, že spomínané poplatky nie sú hlavným predmetom plnenia, neboli ani individuálne dojednané, pričom v takomto prípade by išlo o vylúčenie súdnej kontroly, ale zároveň konštatuje, že neboli určito, jasne a zrozumiteľne v zmluve vyjadrené, pretože je potrebné aby boli uvedené v zmluve nielen ich konkretizáciou (za čo sa platí poplatok), ale aj v akej výške. Ostatné poplatky, ktoré si účtoval žalobca za upomienky, za riešenie omeškaných splátok, za zmenu splátkového plánu, dokonca neboli v zmluve ani spomenuté. Je potrebné si uvedomiť, že princíp autonómie vôle chránenej v článku 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd sa hodnotí aj s ohľadom na princíp ochrany spotrebiteľa, z ktorého plynie požiadavka transparentnosti zmluvných dojednaní, ktoré sú predkladané spotrebiteľovi na podpis. Z nich musí byť zrejmé aké bude finálne zaťaženie žiadateľa o úver. Klient musí byť dostatočne informovaný tak, aby po zrelej úvahe akceptoval alebo odmietol ponúknuté podmienky. Navyše poplatky za upomienky vo výške 15 Eur, za individuálne riešenie splátok vo výške 15 Eur a za zmenu splátkového plánu vo výške 20 Eur sú zjavne neprimerané. Vo vzťahu k poplatkom neuvedeným v zmluve si žalobca nesplnil ani svoju dôkaznú povinnosť, keďže napriek výzve súdu nepreukázal dôvodnosť ich uplatnenia. Súd teda dospel k záveru, že poplatky, ktoré žalobca účtoval žalovaným boli nedôvodné, predstavujú neprijateľné zmluvné podmienky, pričom úhrne išlo o sumu 279 Eur. Súd preto túto sumu odráta z vykázaného dlhu žalovaných, teda od sumy 24.942,89 Eur a dlh žalovaných tak ustálil na sumu 24.663,89 Eur.

Žalovaní poukázali aj na možnú aplikáciu zmluvy v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch. V tejto súvislosti súd uvádza, že v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.12.2011 do 31.12.2012 spotrebiteľským úverom nie je hypotekárny úver (§ 1 ods. 3 písm. a/ citovaného zákona). Hypotekárny úver je úver, ktorý sa poskytuje na investície do nehnuteľnosti a to nielen na jej kúpu alebo výstavbu, ale aj na jej údržbu alebo na splatenie skôr poskytnutého úveru alebo

pôžičky použitej na investíciu do nehnuteľnosti. Vzhľadom na charakter zmluvy o stavebnom sporení a skutočnosť, že úver bol použitý na úhradu predchádzajúceho úveru použitého na kúpu bytu (čo uviedli žalovaní vo svojej výpovedi), nie je možné poskytnutý úver považovať za spotrebiteľský úver v zmysle citovaného zákona.

Účastníci si v zmluve v častiach I. a II. výslovne dohodli, že žalovaní budú platiť do pridelenia cieľovej sumy úroky z medziúveru, tie činili prvý rok 76,88 Eur mesačne (čo je 3,69% p.a. zo sumy 25.000 Eur v prepočte na jeden mesiac = $922,5/12$) a od druhého roka 139,38 Eur mesačne pri úroku 6,69% p.a. zo sumy 25.000 Eur na jeden mesiac ($1.672,5/12$). Preto nebolo možné aplikovať § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka o započítaní úhrad na istinu.

Súd teda zaviazal žalovaných solidárne zaplatiť žalobcovi sumu 24.663,89 Eur s úrokmi z omeškania, ale len z istiny, ktorá podľa výpisu z účtu činila 23.636,19 Eur.

Úroky z omeškania boli priznané podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka veta prvá, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom od 1.2.2013, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Aj keď sadzba úrokov z omeškania v zmysle právnej úpravy, v danom prípade by bola vyššia, vychádzajúc z dispozičnej zásady v konaní upravenej v § 153 ods. 2 O.s.p. súd priznal sadzbu úrokov z omeškania len v uplatnenej výške.

Žaloba o zaplatenie istiny v prevyšujúcej časti bola zamietnutá z vyššie uvedených dôvodov. Úroky z omeškania boli priznané len z istiny a teda nie aj zo zmluvných úrokov, nakoľko súd zastáva názor, že nie je možné priznávať úroky z omeškania aj zo zmluvných úrokov. Oba tieto inštitúty teda úroky a úroky z omeškania totiž predstavujú príslušenstvo pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Na príslušenstvo pohľadávky má veriteľ právo podľa hlavného záväzkového vzťahu a teda úrokový vzťah je akcesorický k hlavnému záväzku. Tým, že dlžník včas nezaplatí zmluvné úroky z istiny, dostáva sa do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu, teda istiny. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva, teda úroky z omeškania zo zmluvných úrokov potom veriteľ nemá, nakoľko Občiansky, ale ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Neupravujú totiž majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR 35Odo 101/2002 zo dňa 24.3.2004 alebo rozsudok veľkého senátu obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR 35Odo 101/2002).

Zamietnutá bola aj žaloba o platenie zmluvných úrokov odo dňa po zosplatnení úveru až do zaplatenia prisúdennej istiny. Súd totiž zastáva názor, že zmluvné úroky je možné žiadať len do zosplatnenia úveru, teda v danom prípade do 9.7.2015. Po zosplatnení úveru veriteľovi vzniká nárok len na úroky z omeškania, ktoré majú sankčný charakter. Výška úrokov z omeškania v občianskoprávných sporoch je pritom limitovaná nariadením vlády SR č. 87/1995 Z.z. Akékoľvek navýšovanie úrokov z omeškania a to vrátane ich navýšenia o úroky z úveru je tak v rozpore so zákonom a ak by v tomto smere existovalo aj zmluvné dojednanie účastníkov, súd by ho musel vyhodnotiť ako neplatné pre rozpor so zákonom s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka. Uvedený právny názor vyslovil Krajský súd v Prešove v rozsudku 6Co 182/2011 zo dňa 18.9.2012. Na jeho podporu možno poukázať aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR 4Obo 143/1998, v odôvodnení ktorého Najvyšší súd zdôraznil, že dohodnuté úroky z poskytnutých úverových prostriedkov patria len do splatnosti jeho dlhu. Podobne možno poukázať aj na uznesenie Ústavného súdu SR IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.9.2012, ktorý odmietol sťažnosť veriteľa v tomto smere ako neopodstatnenú. Tá sa týkala rozsudku Okresného súdu v Prešove

č.k. 29C/131/2011-127 v návaznosti na rozsudok Krajského súdu v Prešove 1Co 30/2012-145 zo dňa 30.5.2012. Súd taktiež v ňom vyslovili názor, že pri zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu v podobe úrokov z úveru a úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Ústavný súd pritom nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie Krajského súdu bolo neodôvodnené, resp. také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Uvedený právny názor je obsiahlejšie rozvinutý v aktuálnejšom rozsudku Krajského súdu v Prešove 6Co 190/2014 zo dňa 30.6.2015.

Súd v danom prípade zohľadnil aj mimoriadne nepriaznivú sociálnu situáciu žalovaných, ktorí majú minimálny mesačný príjem a pritom majú vyživovaciu povinnosť k trom maloletým deťom a prežívajú len vďaka finančnej pomoci príbuzných. Preto súd im povolil mesačné splátky tak ako to navrhli a to s použitím § 160 ods. 1 vety druhej O.s.p. Tie isté okolnosti súd zohľadnil aj pri rozhodovaní o náhrade trov konania a to s použitím § 150 ods. 1 O.s.p. Pri porovnaní pomerov oboch procesných strán, keď na jednej strane je žalobca ako prosperujúca finančná inštitúcia a na druhej strane žalovaní, u ktorých je ohrozené živobytie, aj ich maloletých detí, súd považoval za spravodlivé žalobcovi náhradu trov konania nepriznať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.